

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,

Начальник

Черкаського інституту пожежної

безпеки імені Героїв Чорнобиля

Національного університету

цивільного захисту України

генерал-майор служби

цивільного захисту

Віктор ГВОЗДЬ

«01» травня 2023 року

Програма

фахового вступного випробування (екзамен в усній формі) для здобуття ступеня магістр за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» для вступників до Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України у 2023 році

Програму вступних випробувань розглянуто та схвалено на засіданні приймальної комісії Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України. Протокол від 01 травня 2023 року № 1.

Програма конкурсних фахових вступних випробувань (екзамен в усній формі) призначена для кандидатів на навчання у Черкаському інституті пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України для здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 261 «Пожежна безпека».

Програма охоплює матеріал в межах навчальних програм дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, що вивчаються в ході підготовки фахівців за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» освітнього рівня «бакалавр» у вищих навчальних закладах цивільного захисту.

Конкурсні фахові вступні випробування за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» проводяться у формі екзамену в усній формі.

Питання та практичні задачі і завдання, що виносяться на екзамен, дають можливість виявити рівень професійних знань та практичних навичок із підготовки пожежника-рятувальника, пожежної та аварійно-рятувальної техніки, пожежної тактики, пожежної профілактики, моніторингу надзвичайних ситуацій, правових основ діяльності органів та підрозділів пожежної безпеки тощо.

Розділ 1. Підготовка пожежника-рятувальника

Кодекс цивільного захисту. Визначення термінів. Цивільний захист (ЦЗ), мета, завдання цивільного захисту, надзвичайна ситуація (НС), ліквідація НС, сили ЦЗ, засоби ЦЗ, ОРС.

Основні завдання ДСНС України.

Призначення і задачі караульної служби, склад караулу, розпорядок дня.

Організація зміни чергових караулів. Посадові особи караулу. Утримання приміщень і техніки в пожежно-рятувальному підрозділі.

Внутрішній наряд караулу. Порядок призначення до внутрішнього наряду караулу.

Захисний одяг пожежника-рятувальника: види, порядок використання.

Спорядження рятувальника, порядок його випробування.

Внутрішні пожежні крани: призначення, розміщення, комплектація, порядок утримання.

Вимоги до внутрішніх пожежних кранів та вогнегасників.

Немеханізований аварійно-рятувальний інструмент: призначення, будова та технічні характеристики.

Механізований аварійно-рятувальний інструмент: призначення, класифікація, види, будова, безпека праці при роботі.

Всмоктувальні та напірно-всмоктувальні пожежні рукави, призначення, будова, правила використання.

Напірні пожежні рукава, основні види, призначення, будова.

Ручні пожежні стволи: призначення, будова, технічна характеристика.

Ручні пожежні стволи СПП, генератори піни ГПС-200, ГПС-600, ГПС-2000: призначення, будова, технічні характеристики.

Пожежний гідрант: призначення, будова, принцип роботи.

Пожежна колонка: призначення, будова, принцип роботи, безпека праці при роботі.

Гідроелеватор Г-600А: призначення, будова, принцип роботи, технічна характеристика.

Драбина-палка: призначення, технічні характеристики, порядок випробування.
Штурмова драбина: призначення, технічні характеристики, порядок випробування.

Висувна драбина Д-60: призначення, технічні характеристики, порядок випробування.

Оперативне розгортання, схеми оперативного розгортання. Розвідка пожежі.

Класифікація пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів.

Обов'язки пожежника-рятувальника під час гасіння пожеж.

Обов'язки пожежника-рятувальника під час проведення розвідки пожежі. Вимоги безпеки праці під час проведення розвідки.

Обов'язки пожежника-рятувальника при рятуванні людей на пожежі. Вимоги безпеки праці під час рятування людей.

Принципи припинення горіння. Основні вогнегасні речовини.

Вимоги безпеки праці під час збору, виїзду, прямування на пожежу (аварію, стихійне лихо, заняття) і повернення до частини.

Вимоги безпеки праці під час гасіння пожеж.

Вимоги безпеки праці під час розбирання будівельних конструкцій.

Розділ 2. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка

Пожежна автоцистерна АЦ-40(131)137А: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Визначення, класифікація, принцип дії насосів, що використовуються в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Пожежна автоцистерна АЦ-40(130)63Б: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Насоси об'ємного типу: будова, принцип дії. Використання їх в пожежній та аварійно-рятувальній техніці підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Пожежний насосно-рукавний автомобіль АНР-40(130)127А: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Поняття про кавітацію. Вплив кавітації на роботу насосів. Способи запобігання кавітації.

Пожежна насосно-рукавна станція НРС-110(43114)-329: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Відцентрові насоси. Загальна будова, принцип дії.

Пожежна насосно-рукавна станція НРС-2200(260)500: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Осьова та радіальна сили, що діють на робоче колесо відцентрового насосу. Способи їх розвантаження.

Пожежний автомобіль повітряно-пінного гасіння АППГ-10(53213): призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Призначення, будова, технічна характеристика насоса НВПК-40/100-4/400.

Пожежний автомобіль порошкового гасіння АП-5(53213)196: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Призначення, будова, технічна характеристика пожежного насосу ПН-40 УВ.

Пожежний автомобіль порошкового гасіння АП-4(43114)222.01: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Класифікація, принцип дії струминних насосів. Використання струминних насосів в пожежній та аварійно-рятувальній техніці підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Пожежна насосна станція ПНС-110(131)131 А: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Види, переваги та недоліки гідроелеваторних схем.

Пожежний рукавний автомобіль АР-2(131)133А: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Умови запуску гідроелеваторних схем.

Пожежний рукавний автомобіль АР-3(43105)215: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Стаціонарні та переносні пінозмішувачі: призначення, будова, принцип дії.

Пожежний автомобіль комбінованого гасіння АКТ-0,75/0,75(433362)-318: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Піноутворювачі: призначення, види, властивості.

Пожежний автомобіль комбінованого гасіння АКТ-2/5(63221)-262.02: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Повітряно-механічна піна: склад, фізико-хімічні та вогнегасні властивості.

Пожежний автомобіль газоводяного гасіння АГВГ-150(131): призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Стволи для отримання піни низької кратності: призначення, будова, види, технічні характеристики.

Пересувна самохідна установка газо-водяного гасіння ПСУГВГ-200: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Генератори піни середньої кратності: призначення, види, будова, технічна характеристика.

Генератори піни високої кратності: призначення, види, будова, технічна характеристика.

Лафетні стволи для отримання піни: будова, принцип дії, технічні характеристики.

Вогнегасні речовини. Класи пожеж.

Автомобіль пожежний газодимозахисної служби АГ-24(130)198: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Призначення та класифікація вогнегасників.

Автомобіль пожежний газодимозахисної служби АГДЗС-16,4(32051-07)-316: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Вимоги до розташування та зберігання вогнегасників.

Автомобіль димовилучення АД-90(66)183: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Безпека праці при роботі з вогнегасниками.

Порядок приведення в дію вогнегасників.

Повітряно-пінні вогнегасники: призначення, будова, склад заряду, принцип дії, технічні характеристики.

Автомобіль технічної служби пожежний АТС-20(43261) модель 282: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Порошкові вогнегасники: призначення, будова, склад заряду, принцип дії, технічні характеристики.

Автомобіль аварійно-рятувальний ААР-22(43114)-282.01: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Вуглекислотні вогнегасники: призначення, будова, склад заряду, принцип дії, технічні характеристики.

Автомобіль штабний АШ-6 (3221) -275.01: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Водяні вогнегасники: призначення, будова, склад заряду, принцип дії, технічні характеристики.

Призначення та класифікація вогнегасників .

Пожежний автомобіль аеродромної служби АА-60(7310)160.01: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Підготовка пожежного автомобіля до роботи на пожежі (занятті).

Пожежний автомобіль аеродромної служби АА-40(43105)189: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Призначення та класифікація вогнегасників.

Пожежний автомобіль аеродромної служби АА-60(7313)220: призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики.

Повітряно-механічна піна: склад, фізико-хімічні та вогнегасні властивості.

Пожежна автодрабина АД-30(131)ПМ506В: призначення, загальна будова, технічні характеристики.

Вогнегасні речовини. Класи пожеж.

Пожежний автоколінчатий підйомник АКП-30(53213)509: призначення, загальна будова, технічні характеристики

Додаткові системи охолодження основних пожежних автомобілів загального призначення: призначення, будова.

Особливості водопінних комунікацій пожежної автоцистерни АЦ-40(130)63Б, АНР-40(130)127А.

Додаткові системи вихлопу основних пожежних автомобілів загального призначення: призначення, будова.

Особливості водопінних комунікацій пожежної автоцистерни АЦ-40(131)137А.

Додаткові системи обігріву основних пожежних автомобілів загального призначення: призначення, будова.

Пожежна автоцистерна АЦ-40(131)137А: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Схеми додаткових трансмісій основних пожежних автомобілів загального призначення. Правила їх експлуатації.

Додаткові системи електрообладнання основних пожежних автомобілів загального призначення: призначення, будова.

Пожежна автоцистерна АЦ-40(130)63Б: призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики.

Сили та засоби технічної служби ДСНС України.

Призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики пожежного автомобіля першої допомоги АПД-2(33023)01.

Вимоги безпеки праці до приміщень пожежного депо (гараж, пост технічного обслуговування).

Призначення, особливості конструкції, тактико-технічні характеристики пожежного автомобіля першої допомоги АПД-4(2705)01.

Розділ 3. Пожежна тактика

Поняття про пожежу та її стадії, основні параметри пожежі.

Розрахунок основних параметрів пожежі та основні способи і прийоми гасіння пожежі.

Газообмін на пожежі та способи керування ним на пожежі.

Способи зниження температури та оптичної густини продуктів горіння під час пожеж у закритих приміщеннях.

Поняття про площу гасіння, витрату та інтенсивність подавання вогнегасних речовин на гасіння пожежі.

Періоди гасіння пожежі: локалізація та ліквідація.

Основні умови локалізації та ліквідації пожежі та характер робіт, що виконуються в ці періоди.

Методика розрахунку сил і засобів при гасінні пожеж водою.

Методика розрахунку сил і засобів при гасінні пожеж повітряно-механічною піною.

Тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів на основних пожежних автомобілях без встановлення їх на вододжерело.

Тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів на основних пожежних автомобілях з встановленням їх на вододжерело.

Тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів на основних пожежних автомобілях цільового призначення. Тактичні можливості караулу.

Види, зміст і сутність оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів. Виїзд і прямування до місця виклику.

Оперативне розгортання: етапи, раціональні схеми оперативного розгортання; особливості оперативного розгортання при несприятливих умовах.

Розвідка пожежі: мета і задачі розвідки пожежі; склад розвідки, способи і правила її проведення.

Визначення вирішального напрямку оперативних дій на пожежі.

Рятування людей на пожежі: поняття про рятування та евакуацію людей на пожежі.

Послідовність рятування в залежності від небезпеки, порядок та способи рятування і пошуку людей в задимлених приміщеннях.

Управління силами і засобами на пожежі. Керівник гасіння пожежі: права і обов'язки, схема діяльності та принципи керівництва силами і засобами на пожежі.

Оперативні дільниці на пожежі: необхідність та принципи їх створення; начальник оперативної дільниці, його права та обов'язки.

Оперативні сектори на пожежі: мета, задачі, принципи створення.

Оперативний штаб пожежогасіння як орган КГП по керівництву силами і засобами на пожежі. Оперативні документи штабу, порядок їх заповнення.

Тил на пожежі: його призначення і задачі. Обов'язки начальника тилу по організації підвезення та перекачування води на пожежі; розрахунок сил і засобів.

Гарнізонна служба ДСНС України.

Оперативні документи, що планують діяльність гарнізону та його взаємодію зі спеціальними службами міста.

Порядок створення та поновлення оперативних планів та карток пожежогасіння.

Особливості гасіння пожеж при несприятливих умовах.

Організація гасіння пожеж у районах сільської місцевості.

Оперативно-тактична характеристика будівель підвищеної поверховості, та підвальних приміщень: планування будівель, горюче навантаження, протидимний захист, водопостачання.

Особливості розвитку пожеж у будівлях підвищеної поверховості, підвальних приміщеннях та на горищах.

Організація гасіння пожеж на поверхах та у підвальних приміщеннях будівель підвищеної поверховості: дії першого КГП, способи подачі вогнегасних речовин на висоти.

Оперативно-тактична характеристика новобудов та особливості розвитку пожеж на новобудовах.

Організація гасіння пожеж на новобудовах.

Оперативно-тактична характеристика спортивних споруд стадіонів та особливості розвитку пожеж на спортивних спорудах стадіонів.

Організація гасіння пожеж, проведення евакуації та рятувальних робіт на спортивних спорудах стадіонів.

Оперативно-тактична характеристика дитячих, навчальних закладів, лікувальних установ.

Особливості організації розвідки пожежі, гасіння пожеж та проведення евакуації та рятувальних робіт у дитячих, навчальних закладах, лікувальних установах.

Оперативно-тактична характеристика музеїв, бібліотек та виставок. Особливості організації гасіння пожеж у музеях, бібліотеках та на виставках. Проведення оперативних дій по захисту та рятуванню матеріальних цінностей.

Оперативно-тактична характеристика виробничих будівель, закритих та відкритих складів волокнистих матеріалів: планування приміщень, різновидність та величина горючого навантаження.

Розвиток пожеж у виробничих будівлях, закритих та відкритих складах волокнистих матеріалів: шляхи і швидкість розповсюдження горіння, особливості газообміну, зона та густина задимлення.

Гасіння пожежі у виробничих будівлях та складах: особливості розвідки пожежі, організація, види і задачі оперативних дільниць, заходи з вилучення диму з приміщень, припиненню розповсюдження горіння та захисту будівельних конструкцій; типи стволів, що застосовуються для гасіння різних видів горючих матеріалів, розбір штабелів і бунтів.

Оперативно-тактична характеристика лісових масивів.

Види лісових пожеж і особливості їх розвитку.

Гасіння пожеж у лісових масивах: організація та способи ведення розвідки, способи гасіння, технічні засоби, що використовуються при гасінні.

Оперативно-тактична характеристика холодильників, торговельних та складських приміщень.

Особливості розвитку пожеж у холодильниках, торговельних та складських приміщеннях.

Гасіння пожеж у холодильниках, торговельних та складських приміщеннях: організація розвідки, захист особового складу від сильнодіючих отруйних речовин, евакуація людей та матеріальних цінностей.

Вогнегасні речовини, що використовуються під час гасіння пожеж у холодильниках, торговельних та складських приміщеннях.

Оперативно-тактична характеристика тваринницьких комплексів.

Особливості розвитку пожеж у тваринницьких комплексах.

Гасіння пожеж у тваринницьких комплексах: організація розвідки, подача вогнегасних речовин, евакуація, рятування та захист худоби від небезпечних факторів пожежі.

Оперативно-тактична характеристика та особливості розвитку пожеж на хлібних полях і в степу.

Гасіння пожеж на хлібних полях і в степу: організація та способи ведення розвідки, способи гасіння, технічні засоби та вогнегасні речовини що використовуються при гасінні.

Оперативно-тактична характеристика сільських населених пунктів.

Гасіння пожеж у сільській місцевості: організація, способи ведення розвідки, способи і методи гасіння на об'єктах агропромислового комплексу.

Оперативно-тактична характеристика елеваторів та млинів: особливості планування приміщень, поверховість, горюче завантаження, специфіка виробничого та транспортного обладнання.

Розвиток пожежі у робочій башті та силосному корпусі елеватора, технологічних відділеннях млина; шляхи і швидкість розповсюдження горіння.

Гасіння пожеж на елеваторах, млинах, комбикормових заводах: дії обслуговуючого персоналу; особливості розвідки пожежі, оперативних дій по організації гасіння пожежі в приміщеннях різного призначення.

Оперативно-тактична характеристика складів отрутохімкатів та добрив.

Особливості розвитку пожеж на складах отрутохімкатів і добрив.

Організація гасіння пожеж, на складах отрутохімкатів і добрив, захист особового складу від токсичних продуктів горіння.

Оперативно-тактична характеристика електростанцій та підстанцій.

Особливості розвитку пожеж на об'єктах з наявністю електроустановок та обладнання під високою напругою.

Оперативно-тактична характеристика торфопідприємств та особливості розвитку пожеж на торфопідприємствах.

Гасіння пожеж на торфопідприємствах: організація та способи ведення розвідки, способи гасіння, технічні засоби та вогнегасні речовини, що використовуються при гасінні.

Гасіння пожеж в гаражах, трамвайних і тролейбусних парках: оперативно-тактична характеристика, особливості розвитку пожеж.

Гасіння пожеж на залізничному транспорті та в метрополітенах: оперативно-тактична характеристика, особливості розвитку пожеж; гасіння пожеж:

організація розвідки та евакуації транспорту, організація оперативних дій, вогнегасні речовини, що використовуються при гасінні пожеж.

Гасіння пожеж на морському та річковому транспорті: оперативно-тактична характеристика, особливості розвитку пожеж; гасіння пожеж: організація розвідки, організація оперативних дій, вогнегасні речовини, що використовуються при гасінні пожеж.

Особливості гасіння пожеж на літальних апаратах на землі: коротка характеристика, особливості рятування людей та оперативних дій під час гасіння пожеж, нормативні документи.

Оперативно-тактична характеристика культурно-видовищних закладів.

Особливості розвитку пожеж у сценічному та глядацькому комплексах. Обстановка на пожежі при наявності глядачів.

Особливості організації гасіння пожеж у культурно-видовищних закладах. Особливості дій КГП під час евакуації глядачів.

Характеристика складів лісоматеріалів: планування, водопостачання, шляхи евакуації, горюче навантаження.

Розвиток пожежі на об'єктах зберігання деревини: шляхи та швидкість розповсюдження горіння; вплив метеорологічних умов на утворення конвективних потоків на розвиток пожежі.

Гасіння пожежі на об'єктах зберігання деревини: особливості розвідки пожежі та оперативного розгортання на складах; вогнегасні речовини, інтенсивність їх подачі; захист штабелів, будівель і споруд від спалаху, організація постів і дозорів, використання техніки різного призначення; види і задачі оперативних ділянок.

Характеристика об'єктів переробки деревини: планування, поверховість; горюче навантаження окремих приміщень і цехів.

Розвиток пожеж на об'єктах переробки деревини: шляхи та швидкість розповсюдження горіння в різних цехах, зона та густина задимлення, температурний режим.

Гасіння пожеж на об'єктах переробки деревини: особливості розвідки пожежі та оперативного розгортання; прийоми гасіння пожеж; заходи щодо вилучення диму та обмеження розповсюдження горіння за площею та різними комунікаціями у виробничих цехах.

Характеристика пожеж на об'єктах добування, горючих рідин і газів. Нафтові і газові фонтани. Види фонтанів.

Дії пожежно-рятувальних підрозділів при проведенні робіт з ліквідації відкритого фонтанування свердловини.

Прийоми гасіння газових і нафтових фонтанів: методи закачування води в свердловину, гасіння компактними струменями води, автомобілями газового та порошкового гасіння, методи гасіння з використанням вибухових речовин.

Резервуарні парки по зберіганню нафти, нафтопродуктів і спиртів. Оперативно-тактична характеристика парків підземних залізобетонних та наземних вертикальних резервуарів.

Розвиток пожежі в резервуарних парках: види пожеж; фактори, які впливають на розвиток пожеж. Умови та зовнішні ознаки скіпання нафтопродукту та його викиду, визначення часу викиду.

Особливості розвитку та гасіння пожеж в резервуарах зі спиртами.

Особливості організації гасіння пожеж на технологічних установках підприємств хімічної, нафтохімічної та нафтопереробної промисловості.

Оперативно-тактична характеристика складів балонів з газами. Особливості розвитку пожеж у складах балонів з газами. Обстановка на пожежі.

Пожежна небезпека ЛЗР та ГР під час тарного зберігання та у процесі транспортування.

Особливості розвитку пожеж ЛЗР та ГР під час тарного зберігання та у процесі транспортування. Обстановка на пожежі.

Розділ 4. Пожежна профілактика

Розвиток, завдання, предмет і задачі пожежної профілактики та її значення.

Основні керівні документи, що регламентують діяльність органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки та пожежну безпеку об'єктів.

Пожежно-технічна класифікація будівельних матеріалів, конструкцій, приміщень та будівель.

Конструктивні характеристики будівель в залежності від їх ступеня вогнестійкості.

Методика перевірки відповідності будівельних конструкцій вимогам пожежної безпеки.

Призначення та види протипожежних перешкод.

Галузь застосування та конструктивне виконання протипожежних перешкод.

Захист отворів і прорізів у протипожежних перешкодах.

Конструктивне виконання елементів заповнення прорізів у протипожежних перешкодах.

Методика перевірки відповідності протипожежних перешкод та елементів заповнення прорізів в них вимогам пожежної безпеки.

Поняття про об'ємно-планувальні рішення та принципи створення внутрішнього планування будівель.

Основні тенденції в об'ємно-планувальних рішеннях, їх вплив на питання пожежної безпеки.

Принципи протипожежного нормування об'ємно-планувальних рішень та розташування приміщень в об'ємі будівель.

Протипожежні відсіки та секції. Протипожежні вимоги до об'ємно-планувальних рішень будівель.

Методика перевірки відповідності об'ємно-планувальних рішень будівель вимогам пожежної безпеки.

Поняття про евакуацію людей з будівель та споруд.

Поняття про шляхи евакуації та евакуаційні виходи.

Протипожежні вимоги до евакуаційних шляхів та виходів, їх конструктивно-планувальні рішення.

Пожежно-технічна класифікація сходів та сходових кліток.

Особливості вимог пожежної безпеки до шляхів евакуації та евакуаційних виходів у житлових будинках.

Особливості вимог пожежної безпеки до шляхів евакуації та евакуаційних виходів у виробничих будинках.

Методики перевірки відповідності евакуаційних шляхів та виходів, а також заходів по забезпеченню роботи аварійно-рятувальних підрозділів у будівлях вимогам пожежної безпеки.

Протидимний захист будівель. Мета, основні напрямки та технічні рішення з протидимного захисту.

Спеціальні технічні рішення з протидимного захисту будівель. Галузь застосування і вимоги пожежної безпеки до систем видалення диму.

Галузь застосування і вимоги пожежної безпеки до систем подавання зовнішнього повітря. Незадимлювані сходові клітки.

Противибуховий захист будівель. Призначення та галузь застосування легкоскридних конструкцій.

Вимоги пожежної безпеки до розмірів та конструктивного виконання легкоскридних конструкцій.

Методика перевірки відповідності заходів із забезпечення противибухового захисту будівель та споруд вимогам пожежної безпеки.

Генеральні плани. Принципи забудови міських та сільських поселень.

Принципи протипожежного нормування при розробці генеральних планів сельбищних територій населених пунктів.

Принципи протипожежного нормування при розробці генеральних планів промислових підприємств.

Особливості протипожежного нормування генеральних планів сільгосп підприємств.

Методика перевірки відповідності генеральних планів вимогам пожежної безпеки.

Призначення, класифікація та виконання систем опалення. Класифікація та конструктивне виконання печей.

Пожежна небезпека пічного опалення та вимоги пожежної безпеки до улаштування систем місцевого (пічного) опалення.

Класифікація та виконання систем центрального опалення та пожежна небезпека цих систем.

Вимоги пожежної безпеки до нагрівальних приладів і трубопроводів систем центрального опалення об'єктів.

Вимоги пожежної безпеки до котелень.

Вимоги пожежної безпеки до дахових котелень.

Методика перевірки відповідності опалювальних систем вимогам пожежної безпеки.

Призначення, класифікація та виконання систем вентиляції та кондиціонування повітря.

Пожежна небезпека та вимоги пожежної безпеки до природної вентиляції.

Пожежна небезпека механічних систем вентиляції та кондиціонування повітря.

Вимоги пожежної безпеки до механічних систем вентиляції та кондиціонування повітря, спрямовані на запобігання утворення вибухонебезпечного середовища.

Вимоги пожежної безпеки до механічних систем вентиляції та кондиціонування повітря, спрямовані на обмеження кількості горючих елементів і матеріалів.

Вимоги пожежної безпеки до механічних систем вентиляції та кондиціонування повітря, спрямовані на запобігання утворенню в горючому середовищі джерел запалювання.

Вимоги пожежної безпеки до механічних систем вентиляції та кондиціонування повітря, спрямовані на обмеження розповсюдження пожежі повітропроводами. Методика перевірки відповідності систем вентиляції та кондиціонування повітря вимогам пожежної безпеки.

Новобудова та її пожежна небезпека. Вимоги пожежної безпеки при проведенні будівельно-монтажних робіт.

Вогневі роботи та їх пожежна небезпека. Загальні вимоги пожежної безпеки при проведенні вогневих робіт.

Вимоги пожежної безпеки при проведенні електрозварювальних робіт.

Вимоги пожежної безпеки при проведенні газозварювальних (газорізальних) робіт.

Вимоги пожежної безпеки під час роботи на бензогасорізах.

Вимоги пожежної безпеки при проведенні паяльних робіт.

Вимоги пожежної безпеки під час розігрівання (варіння) бітумів та смол.

Пожежна небезпека багатопверхових житлових будинків та гуртожитків.

Вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення протипожежного захисту багатопверхових житлових будинків та гуртожитків.

Особливості пожежної небезпеки житлових будинків та гуртожитків з умовною висотою понад 26,5 м.

Вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення протипожежного захисту житлових будинків та гуртожитків з умовною висотою понад 26,5 м.

Пожежна небезпека дитячих дошкільних закладів.

Вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення протипожежного захисту висотних житлових та громадських будівель.

Вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення протипожежного захисту дитячих дошкільних закладів.

Пожежна небезпека навчальних закладів та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека лікувальних та оздоровчих закладів із стаціонарами та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека адміністративних та побутових будинків та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека кінотеатрів та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека відеокомплексів та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека театрів та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека клубів та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека торгівельних закладів та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення їх протипожежного захисту.

Пожежна небезпека промислових підприємств та вимоги пожежної безпеки щодо забезпечення протипожежного захисту виробничих будівель, складів, споруд та території промислових підприємств.

Розділ 5. Правові основи діяльності органів та підрозділів пожежної безпеки

Поняття системи права у сфері цивільного захисту.

Основні положення Конституції України у сфері захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Нормативно-правова регламентація діяльності служби цивільного захисту.

Регулювання державою питань пожежної безпеки.

Правова регламентація заходів із запобігання та реагування на надзвичайні ситуації.

Єдина державна система запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.

Завдання, права та функції аварійно-рятувальних служб. Кодекс цивільного захисту України.

Порядок проходження служби рядовим і начальницьким складом ДСНС України відповідно до діючих законодавчих і нормативно-правових актів.

Соціальний та правовий захист працівників органів і підрозділів ДСНС України та членів їх сімей.

Особливості діяльності виконавчої гілки влади в Україні, її складові елементи.

Співвідношення виконавчої гілки влади з державним управлінням та адміністративним правом.

Поняття, структура та соціальне призначення адміністративного права.

Основні джерела адміністративного права та їх загальна характеристика.

Поняття адміністративно-правової норми, її функції та особливості.

Види (класифікація) адміністративно-правових норм та їх загальна характеристика.

Форми реалізації адміністративно-правових норм та вимоги до них.

Адміністративно-правові відносини та їх особливості.

Сторони (суб'єкти) адміністративно-правових відносин.

Органи державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки як учасники адміністративно-правових відносин.

Поняття та ознаки адміністративного правопорушення.

Юридичний склад адміністративного правопорушення.

Відокремлення адміністративного правопорушення від злочину.

Відокремлення адміністративного правопорушення від дисциплінарного проступку.

Загальна характеристика особливої частини КУпАП.

Поняття і основні ознаки адміністративної відповідальності.

Підстави адміністративної відповідальності.

Обставини, що пом'якшують та обтяжують адміністративну відповідальність та їх значення при застосуванні штрафних санкцій державними інспекторами з нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Сутність, мета та види адміністративних стягнень.

Загальний порядок накладення адміністративних стягнень державними інспекторами з нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Особлива частина КУпАП про адміністративні правопорушення у сфері пожежної безпеки.

Юридичний склад адміністративного правопорушення передбаченого ст. 175 КУпАП.

Юридичний склад адміністративного правопорушення передбаченого ст. 188-8 КУпАП.

Здійснення адміністративно-правової діяльності як один із основних напрямків роботи органів державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Основні види документів, що складаються в справі про адміністративні правопорушення щодо порушення вимог пожежної безпеки, їх загальна характеристика.

Стадії адміністративного процесу та його основні завдання.

Завдання і стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері пожежної безпеки.

Порядок оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення уповноваженими на те посадовими особами органів державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Загальний порядок порушення адміністративної справи державними інспекторами з нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки. Приводи і підстави до порушення адміністративної справи.

Права та обов'язки особи, яка притягується до адміністративної відповідальності (ст. 268 КУпАП).

Процесуальні особливості складання протоколу про адміністративне правопорушення.

Порядок накладення адміністративних стягнень державними інспекторами з нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Розгляд адміністративних справ, як основна стадія адміністративного провадження.

Постанова по справі про адміністративне правопорушення у сфері пожежної безпеки та її структура.

Оскарження та опротестування постанов по справам про адміністративні правопорушення.

Порядок виконання постанов по справам про адміністративні правопорушення.

Порядок оформлення матеріалів до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування у сфері пожежної безпеки.

Законність у діяльності органів державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Контроль, як один із способів забезпечення законності в діяльності органів державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки: поняття, здійснення та вимоги до нього.

Нагляд, як один із способів забезпечення законності в діяльності органів державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.

Звернення громадян як засіб забезпечення законності в державному управлінні.

Терміни розгляду звернень громадян та звернення, які не підлягають розгляду.

Кримінальний Кодекс України та його структура.

Поняття та ознаки злочину.

Злочини у сфері службової діяльності.

Вплив форми вини на кваліфікацію злочинів в справах про пожежі.

Загальна характеристика злочинів у сфері пожежної безпеки.

Обставин, що виключають суспільну небезпечність і протиправність вчинку.

Основні принципи державного нагляду (контролю) в Україні.

Загальні вимоги до здійснення державного нагляду в Україні.
Особливості проведення планових заходів щодо здійснення державного нагляду.
Особливості проведення позапланових заходів щодо здійснення державного нагляду.
Розпорядчі документи органів державного нагляду.
Права та обов'язки органу державного нагляду та суб'єкту господарювання.
Загальні положення ліцензування органами державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки умов господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення.
Порядок здійснення ліцензування посадовими особами органів державного нагляду у сферах пожежної та техногенної безпеки.
Контроль за дотриманням ліцензійних умов у сфері пожежної безпеки.
Основні положення щодо реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.
Поняття та види надзвичайних ситуацій.
Класифікація надзвичайних ситуацій за характером походження.
Класифікація надзвичайних ситуацій залежно за ступенем поширення, розміром людських втрат та матеріальних збитків.
Організаційно-штатна структура Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту.
Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.
Планування роботи в органах та підрозділах ДСНС України.
Службова документація органів державного нагляду в сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.
Мета та види перевірок з питань пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту об'єктів.
Особливості розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику від провадження їх господарської діяльності.
Порядок взаємодії ДСНС України з іншими державними наглядовими органами.
Мета створення, призначення та основні вимоги до інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю).
Поняття, причини, ознаки корупції. Законодавство у сфері запобігання і протидії корупції.
Основні принципи запобігання і протидії корупції.
Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення. Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції.
Здійснення антикорупційних заходів у системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Література.

Кодекс цивільного захисту України.
Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».

Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності».

Постанова КМ України від 21.01.2013 р. №33 «Про утворення територіальних органів Державної служби з надзвичайних ситуацій».

Постанова КМ України від 17.07.2013 р. №564 «Порядок функціонування добровільної пожежної охорони».

Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж».

НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні.

Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України (наказ МНС України від 7 травня 2007 року № 312).

ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення.

ДСТУ 2273:2006 Пожежна техніка. Терміни та визначення основних понять та технічні умови на пожежне обладнання.

ДСТУ 8829:2019 Пожежовибухонебезпечність речовин і матеріалів. Номенклатура показників і методи їхнього визначення. Класифікація.

ДСТУ 8828:2019 Пожежна безпека. Загальні положення.

ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій.

ДБН В.1.1-7-2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва.

ДБН В.2.2-3:2018 Будинки і споруди. Заклади освіти.

ДБН В.2.2-4:2018 Будинки і споруди. Заклади дошкільної освіти.

ДБН В.2.2-9:2018 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення.

ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення.

ДБН В.2.2-41:2019 Висотні будівлі. Основні положення.

ДБН В.2.2-10-2001 Заклади охорони здоров'я.

ДБН В.2.2-11-2002 Підприємства побутового обслуговування.

ДБН В.2.2-15:2019 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення.

ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади.

ДБН В.2.5-56-2014 Системи протипожежного захисту.

ДБН В.2.5-76:2014 Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та сповіщення населення.

ДБН В.2.5-20:2018 Газопостачання.

ДБН В.2.5-77:2014 Котельні.

ДСТУ 8855:2019 Визначення класу наслідків (відповідальності).

ДБН В.1.2-4:2019 Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони).

ДБН В.2.3-15:2007 Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів.

ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Основні положення проектування»

ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація»

ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування»

СНиП 2.09.02-85* Производственные здания.

СНиП 2.09.03-85* Сооружения промышленных предприятий.
ДБН В.2.2-28:2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення.

СНиП 2.11.01-85 Складские здания.
ДСТУ Б В.2.5-38:2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блисковокозахисту будівель і споруд».

ДНАОП 0.00-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок.
ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухо-пожежною та пожежною безпекою».

Наказ МНС України № 1021 від 23.09.2011 "Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння".

Абрамов Ю.О., Грінченко Є.М., Кірючкін О.Ю., Коротинський П.А., Миронець С.М., Росоха В.О., Тютюник В.В., Чучковський В.М., Шевченко Р.І. Моніторинг надзвичайних ситуацій: Підручник. – Харків: АЦЗУ, 2005. – 530 с.

Адміністративне право України: Підручник / За заг. ред. С.В. Ківалова. – Одеса, 2003. — 896 с.

Клюс П.П., Палюх В.Г.. Тактична підготовка особового складу пожежної охорони: Навчальний посібник. – Харків: Основа, 1995. – 293 с.

Клюс П.П., Палюх В.Г., Пустовой А.С., Сенчихін Ю.М., Сировий В.В. Пожежна тактика. – Харків: Основа, 1998. – 592 с.

Кримінальне право України / За ред. В.М. Бовсуновського. – Київ: Наукова думка, 1995. – 456 с.

Кулешов М.М., Уваров Ю.В., Олійник О.Л., Пустомельник В.П., Беліков А.С. Пожежна безпека будівель та споруд: Навчальний посібник. – Харків, 2004. – 271 с.

Ларін О.М. та ін. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Харків: С.А.М, 2006. – 278 с.

Мартюк В.В. та ін. Пожежні автодрабини: Навчальний посібник. – Київ: Видавничий дім “Альтернативи”, 1998. – 186 с.

Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д.. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 158 с.

Правознавство: Навчальний посібник. / За ред. Т.В. Варфоломієвої, В.П. Пастухова. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – Київ: Знання-Прес, 2004. – 436с.

Рожков А.П. Пожежна безпека: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України. – Київ: Пожінформтехніка, 1999. – 256 с.

Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – Київ: Знання-Прес, 2007. – 487 с.

Ушаков Л.А., Палюх В.Г. Дознание по делам о пожарах. – Харьков: ХИПБ МВД Украины, 1995. – 145 с.

Ушаков Л.А., Саенко А.И. Обстоятельства, подлежащие доказыванию при расследовании пожаров. – Харьков: ХИПБ МВД Украины, 1996. – 28 с.

Хлівний М.Г. Пожежникові про першу медичну допомогу: Навчальний посібник. – Черкаси, ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля МНС України, 2001. – 156 с.

Маладика І.Г., Дендаренко Ю.Ю., Мирошник О.М., Биченко А.О., Федоренко Д.С., Словінський В.К. та ін. Довідник керівника гасіння пожежі.-Київ: ТОВ «Літера-Друк», 2016,- 320 с.

Критерії оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок вступників
Результати фахового вступного випробування зі спеціальності (екзамен в усній формі) оцінюються за 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів) і вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Вступники, знання яких оцінено нижче ніж 100 балів, до подальшої участі в конкурсі не допускаються.

Оцінка за результатами фахового вступного випробування зі спеціальності (іспит в усній формі) визначається як сума балів за кожне завдання і може становити:

Оцінка	Критерії
181 – 200 балів (відмінно)	Вступник при відповіді на питання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно самостійно аналізувати, узагальнювати і виконувати завдання, передбачені даною програмою, повністю, логічно і послідовно розкрив суть поставлених питань, не допускаючи помилок.
150 – 180 балів (добре)	Вступник при відповіді на питання виявив повне знання матеріалу, який виноситься на контроль, успішно виконав завдання. Вміє правильно використовувати теоретичні положення для виконання поставленої задачі, але допускає несуттєві помилки, що не впливають на загальну правильність відповіді. При додатковому уточнюючому опитуванні допускає окремі помилки.
100 – 151 бал (задовільно)	Вступник при відповіді на питання виявив знання основного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність упоратись з виконанням завдань, передбачених даною програмою. Разом із тим, не знає окремих положень, допускає неточності у відповіді, недостатньо чітко їх формулювання. Має певні труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.
менше 100 балів (незадовільно)	Вступник при відповіді на питання виявив серйозні недоліки в знанні основного матеріалу, передбаченого даною програмою, допускає суттєві помилки і неточності. Не вміє логічно і послідовно сформулювати відповіді на поставлені завдання. Має суттєві труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

Інформація про результати фахового вступного випробування зі спеціальності (іспит в усній формі) оголошується вступникові в день його проведення.

Голова фахової атестаційної комісії
доктор технічних наук, професор

Оксана КИРИЧЕНКО

«01» травня 2023 року